

УДК 811. 161.2'373

Я. М. Шебештян

ПРОПРІАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМПРЕСІЇ ДРУКОВАНОГО МЕДІАМОВЛЕННЯ

У статті розглянуто пропріальні засоби компресії друкованого медіамовлення; схарактеризовано деякі онімійні особливості формального і формально-смыслового виявів стискування.

Ключові слова: *компресія, медіатекст, онім, пропріальні засоби.*

У сучасних українських ономастичних і журналістикознавчих (рівень мови ЗМІ) розвідках специфіка пропріальних одиниць у медіамовленні, окрім, можливо, культуромовного аспекту [1, 4, 5], поки що глибоко не досліджена і недостатньо врахована. А вона, як ми вже намагалися довести [9], виявляється і на якісно-кількісному, і на функціональному рівнях. Хоча праці таких провідних вчених, як В. М. Калінкін, Ю. О. Карпенко, Є. С. Отін, М. І. Сюсько, П. П. Чучка та ін., і дають надійне теоретико-концептуальне підґрунтя та містять універсальний інструментарій для вивчення онімів у будь-якому середовищі, в т. ч. у мові сучасних періодичних видань, однак, на наше переконання, варто зосередити більшу увагу на функціональних особливостях власних найменувань у медіатексті з огляду ще й на потребу аналізу ономапростору в усіх його проявах і з урахуванням важливості проблеми ефективного використання мовних, зокрема онімійних, ресурсів у процесі журналістського осмислення дійсності.

Широкий і різноманітний функціональний спектр власних найменувань у медіатексті (щонайменше — це *номінативна, дейктична, емоційно-експресивна, дескриптивна, ідеологічна, архітектонічна функції* тощо), зумовлений самою природою імені, квалітативно-квантитативним багатством онімії, по суті, безмежністю відкритої динамічної ономасистеми та виявляється у синтезі можливостей реального та літературно-художнього ономастиконів, усі елементи яких можуть вводитися у текст як у первинному, так і в трансформованому вигляді [9, с. 177–178], включає, на нашу думку, і роль оніма як *засобу компресії*. А однією з виразних рис мовлення ЗМІ, зо-

крема преси, можна вважати тяжіння до стискання, тобто до економії мовних ресурсів, продиктоване об'єктивною потребою досягти максимальної інформативної насиченості мінімальною кількістю засобів.

Оскільки власне найменування є важливим елементом майже усіх структур медіатвору — тематичної, інформаційної, фактичної, емоційно-експресивної, психологічної, комунікативної — та як одиниця мови підпорядковане її законам, закономірностям і тенденціям, його можна розглядати у контексті «*прагматичного принципу пріоритету*», тобто коли вибір у конфліктній ситуації чи ситуації невизначеності (процедура вибору одного з багатьох дозволених правилами варіантів) здійснюється на користь максимально пріоритетної альтернативи, котрий, своєю чергою, тісно пов'язаний з *принципом економії*, «запозиченим мовою з мовленнєвої практики, і, ширше, мисленнєвої діяльності та демонструє онтологічний зв'язок мови і мовлення» [3, с. 606].

Опрацювання інвентарю фактів, дібраного з медіаторів суспільно-політичних періодичних видань «*Дзеркало тижня*» (Дз.т.), «*Експрес*» (Е.), «*Post-Поступ*» (П.), «*Коментарі*» (К.), «*Український тиждень*» (У.т.) за 2012/13 рр., дає змогу висловити кілька міркувань:

по-перше, явище компресії у газетно-журнальному тексті так чи інакше (нерівнозначно / нерівномірно) стосується як реальних, так і літературно-художніх одиниць багатьох онімних полів (за класифікацією М. М. Торчинського [7, с. 120–121]): вітонімів (з абсолютною перевагою тут антропонімів), топонімів, прагматонімів, идеонімів, ергонімів, космонімів;

по-друге, найпоширенішим результатом компресії у медіатексті є актуалізація стандартизованих і нестандартизованих абревіатур різного типу; пріоритетне використання мінімально можливих моделей для ідентифікації об'єкта офіційних і неофіційних найменувань, а також одиниць, що постали на основі метонімії та метафоризації;

по-третє, у сфері журналістського ономавжитку, куди входять переважно узуальні пропріативи, можна виокремити формальний (неускладнений додатковим смислом і стилістичним навантаженням) і формально-смысловий (ускладнений, що супроводжується іншими виражально-зображальними функціями) вияви компресії.

Отже, одним з ефективних і поширених засобів формального стискання друкованого медіамовлення вважаємо *абревіатури* різних

типів, з-поміж яких більшість належить до ініціальних і звукових. Тут високу частотність виявляють *топоніми* — найменування країн, окремі з яких, хоча й належать до стандартизованих одиниць, потребують розшифрувань (їх, як правило, і подають у газетно-журнальних текстах): АНДР (Алжирська Народна Демократична Республіка), АРЕ (Арабська Республіка Єгипет), ДРК (Демократична республіка Конго), ЄАР (Єменська Арабська Республіка), ЗУНР (Західноукраїнська Народна Республіка), ІРІ (Ісламська Республіка Іран), КНР, КНДР, ЛНДР (Лаоська Народно-Демократична Республіка), НДРЄ (Народна Демократична Республіка Ємен), ОАЕ, ПАР, РА (Республіка Албанія), РБ (Республіка Болгарія), РК (Республіка Конго), РП (Республіка Польща), РФ, САР (Сирійська Арабська Республіка), СДР (Сомалійська Демократична Республіка), СРСР, СРВ (Соціалістична Республіка В'єтнам), США, УНР (Українська Народна Республіка), ФРН, ЦАР (Центрально-Африканська Республіка) та ін.

Суттєво дозволяє економити мовні засоби й застосування *ергонімів* у формі офіційних скорочень різноманітних вітчизняних і міжнародних об'єднань, організацій, установ тощо на зразок ВКУ (Всесвітній конгрес українців), ВЛМ (Всесвітня ліга мусульман) ЕКОСОП ООН (Економічна і соціальна рада Організації Об'єднаних Націй), ЄБРР (Європейський банк реконструкції та розвитку), ЄС, МВФ, МЛПЛ (Міжнародна ліга прав людини), ООН, ОУН, ПАРЕ (Парламентська Асамблея Ради Європи), РЕ (Рада Європи), СНД та багато інших, серед яких простежуємо й запозичення, напр.: Бі-Бі-Сі (BBC — *British Broadcasting Corporation*), ОПЕК (ОПЕС — *Organization of the Petroleum Exporting Countries*), НАТО (NATO — *North Atlantic Treaty Organization*), ЮНЕСКО (UNESCO — *United Nations Education, Scientific and Cultural Organization*).

Необхідність докладного опрацювання журналістом перш за все українських реалій зумовлює актуалізацію у медіатекстах сотень компактних найменувань вітчизняних партій, установ, керівних органів, як-от: АУБ (Асоціація українських банків), ВРУ/ВР (Верховна Рада України), ВСУ/ВС (Верховний суд України), НАМНУ (Національна академія медичних наук України), НТШ, ПР (Партія регіонів), КПУ, СБУ, УКАБ (Український клуб аграрного бізнесу) тощо. Деякі з подібних одиниць уживаються без розшифрування і, як переконуємося, можуть ускладнювати ідентифікацію поймаєного об'єкта: ГУ МВСУ, СГЗ

МВСУ, ТУ МНС України (Е. — № 5 (6756). — 2013. — С.14), *ЄСВ Міндоходів, КМІС, МО РФ, QS* (Дз. т. — № 1 (98). — 2013. — С.1), *АКОВ, ОВДП, РВ ЛМУ ГУМВСУ* (У.т. — № 1–2 (270) — 2013. — С.9, 28, 31).

У зв'язку з тим, що абрєвіація як спосіб деривації звичайно не характерна для сфери антропонімії, то і в медіамовленні відповідних прикладів обмаль (поодинокі скорочення на зразок *ВВП* (*Владімір Владімірович Путін*) чи *ВФ* (*Віктор Федорович*) все ж трапляються). Тут варто згадати про графічні скорочення антропонімоформул, які не є результатом словотворення, однак близькі до абрєвіатур за візуальним образом слова і доволі поширені в друкованому тексті, зокрема для окреслень спілкувальників під час діалогу чи поєднання міркувань різних людей; напр.: *С. Борійчук, О. Жолудь, Є. Пецак* та под.

Як пропріальні засоби компресії медіамовлення можна кваліфікувати й *мінімальні* (необхідні та достатні для чіткої ідентифікації), здебільшого одно- і дволексемні, *моделі* складених одиниць. Так, наприклад, у сфері антропонімії спостерігаємо тенденцію до пріоритетного використання у газетно-журнальних творах прізвищ (*Арбузов, Обама, Янукович, Яценюк*), зрідка імен (*Вітя, Інна, Юля*) чи імен по батькові (*Федорович, Янович / Янич*), тобто однокомпонентних антропонімів та одиниць, що відповідають формулі «ім'я + прізвище» (*Барак Обама*, а не *Барак Хусейн Обама, Муаммар Каддафі*, а не *Муаммар бен Мухамед Абу Меньяр Абдель Салям бен Хамід аль-Каддафі*) і рідше — «ім'я + ім'я по батькові» (*Віктор Андрійович, Віктор Федорович*). А на рівні застосування прізвиस्क (*Ахмет-заде, Богохульська, Дон, Завгар, Кривосіся, НіколЯнович, Цицерон, Фельдик*), гіпокористиків (*Ганя, Діма, Льоня, Шуф*) і квалітативів (*Вітюня, Гандзуня, Ганця, Юлька, Юрік*) виявляється не стільки намір автора висловитися стисло, скільки прагнення оцінити, схарактеризувати об'єкт номінації (формально-сміслова компресія).

Чим відоміший об'єкт номінації (зокрема особистість), чим стійкіше асоціативне поле має його ім'я, тим менше мовних ідентифікаційних засобів він потребує. Пор.: «*Бандеру відправили в Заксенгаузен (...), братів Бандери (...)* замордували в іншому «санаторії» *Аушвіці (Освенцим)*» (Е. — № 18 (6631). — 2012. — С. 19), «*Всі слухали Вищоцкого (...)* й розповідали анекдоти про *Брежнєва*» (У.т. — № 1–2 (270) — 2013. — С.12), «Є листи, в яких *Ленін* вимагав винищення російського народу (...). Писав він досить брутально. *Бердяєв* називав

його генієм лайливої мови. Ось кілька рядків з листа *Леніна Сталіну і Каменєву (...)*» (П. — 1 (62). — 2012. — С.13), «Собор *Предтечі* святкують після *Богоявлення*» (Е. — № 5 (6756). — 2013. — С.11), «Вже те одне, що у будинку Репніних не давалися взнаки соціальні забобони, що недавній кріпак *Шевченко* міг так швидко стати своєю людиною (...), характеризує простоту і порядність, які панували там» (П. — № 6 (67) — 2012. — С.25), «хоча «ставлеником» *Вашингтона Піночет* не був» (К. — № 1/11–2013. — С.29); «В епоху *Вольтера* (...) виникали різноманітні постаті інтелектуалів (...)» (У.т. — № 4 (272) — 2013. — С.25).

Мінімальні нестандартизовані, тобто не ті взірцеві форми топонімів-назв держав, котрі зафіксовані в лексикографічних джерелах та офіційних документах, також стали типовими в газетно-журнальному мовленні, увійшовши в стереотипний словник українських авторів. Пор.: *Америка / Штати / Сполучені Штати — Сполучені Штати Америки, Бразилія — Сполучені Штати Бразилії; Європа — усі країни Європи, крім пострадянських, країни Європейського Союзу; Емірати — Об'єднані Арабські Емірати; Єгипет — Арабська Республіка Єгипет; Йорданія — Йорданське Хашимітське Королівство, Конго — Демократична Республіка Конго, Мікронезія — Федеративні Штати Мікронезії, Швейцарія — Швейцарська Конфедерація.*

Актуалізація деяких зі спрощених варіантів назв держав, державних об'єднань, на нашу думку, не зовсім виправдана й недостатньо вмотивована. Так, наприклад, онімне значення лексеми *Америка* ширше, ніж внутрішній план сполуки *Сполучені Штати Америки, Англія* — вужче, ніж *Велика Британія*, чи *Об'єднане Королівство Великої Британії та Північних Островів*, лексема *Кіпр* не може точно окреслити країну, оскільки «острів *Кіпр* розділений на три частини: 60 % території контролює влада *Республіки Кіпр*, 38 % — *Турецька Республіка Північного Кіпру*, 2 % — британські збройні сили (військові бази *Акротірі* і *Декелія*)» (К. — № 1/11–2013. — С.17), *Європа* — це все-таки частина континенту *Євразія*, на якому розташована й Україна, тому висловлювання на кшталт «*Україна йде в Європу*», «наш шлях до *Європи*» чи «*Європа* вимагає від *України* конкретних кроків» дещо некоректні, нелогічні, неоднозначні, а тому й породжують протиріччя сприйняття змісту та ще й латентно засвідчують меншовартість і самоприниження.

Інша річ, коли самі одиниці мови містять своєрідні нелогічні по-твори, уникнути яких практично неможливо. До таких онімів, як нам здається, можна зарахувати стандартизовані найменування країн, у структуру яких входять компоненти *народна*, *демократична* (грец. *dēmokratia* — народовладдя < *dēmos* — народ і *kratos* — влада), *республіка* (лат. *respublica* < *res* — справа і *publica* — суспільний, всенародний) у різних комбінаціях. Звідси, наприклад, «тричі народні» — *Алжирська Народна Демократична Республіка (АНДР)*, *Корейська Народна-Демократична Республіка (КНДР)*, *Лаоська Народна-Демократична Республіка (ЛНДР)*, *Народна Демократична Республіка Ємен (НДРЕ)*, «двічі народні» — *Китайська Народна Республіка (КНР)*, *Сомалійська Демократична Республіка (СДР)* тощо.

Компресійна роль топонімів у медіамовленні реалізується також на основі метонімії (столиця або будівля, місце, де працює уряд, — уряд / влада відповідної держави): «Не меншим, ніж *Делі*, помічником *Кабула* з відновлення економіки виступає *Тегеран*», «У Польщі, яка (...) вже не так задивляється у бік *Вашингтона*», «*Варшава* вважає наміри *Москви* (...)», «*Будапешт* не тільки звернувся по фінансову допомогу (...)», «Цей геополітичний шпагат *Києва* на руку тільки *Кремлю* (...). Тому *Москва* у відносинах з *Києвом* робить ставку на візантійщину, вкорінюючи на *Печерські пагорби* своїх агентів впливу» (К. — № 1/11–2013. — С.41–42). Крім зазначених, у тій же ролі використовують й інші одиниці — *Амман* (влада *Йорданії*), *Делі* (влада *Індії*), *Ер-Ріяд* (влада *Саудівської Аравії*), *Ісламабад* (влада *Пакистану*), *Пекін* (влада *Китаю*) і т. ін.

У складі неофіційних окреслень держав, як і серед інших розрядів онімів, трапляються й оригінальні витвори, що постали на основі метафоризації та за своїм навантаженням наближаються до літературно-художніх одиниць. Напр., *Тітка Мері* — *Сполучені Штати Америки*. Добре розуміючи, що мотиваційне підґрунтя так само важливе для читача, як і для нього самого, автор подає розлоге пояснення, обіграє ім'я у тексті: «Капітал номер один — акціонерний. Це — капітал *тітки Мері* (...). Вона купує або не купує на свої сотеньки баксів акції такої-то компанії — і та процвітає або розоряється, а в підсумку тріумфує або зазнає поразки певний політичний курс, та або інша партія. Те ж із культурною продукцією. Усе вирішує *тітка Мері* (...). Чому *тітка Мері*, а не, скажімо, *тітка Галька* з *Коростеня*? Тому

що *тітка Мері* — це США, найбільш працьовита, найбільш творча й тому найзаможніша й найсильніша країна в світі. У цьому значенні таки-так, світом рулить Америка — Америка через *тітку Мері* й, звісна річ, *дядька Сема*, бо ж яка *тітка Мері* без *дядька Сема!*» (Стріляний А. Править *тітка Мері* // К. — № 1/11—2013. — С.3).

Своєрідними конденсаторами змісту друкованого медіамовлення виступають поширені в українській мові, хоч і різні з походження, загальновідомі промовисті найменування на зразок *Антей*, *Ареонаг*, *Бахус*, *Брут*, *Вавилон*, *Гамлет*, *Герострат*, *Гідра*, *Гіменей*, *Гобсек*, *Голгофа*, *Дон-Кіхот*, *Едем*, *Ельдорадо*, *Ескулап*, *Євангеліє*, *Калитка*, *Китайський мур*, *Колумб*, *Крез*, *Мекка*, *Месія*, *Мойсей*, *Нарцис*, *Парнас*, *Пегас*, *Плюшкін*, *Содом і Гоморра*, *Стікс*, *Феміда*, *Фортуна*, *Цербер*, *Шерлок Холмс*, *Юда* тощо, які, звичайно, увиразнюють, прикрашають, поглиблюють смисловий план міркування, створюють підтекст і т. д. Можливо, запропонований перелік можуть уже доповнити нові промовисті онімні одиниці на кшталт *Майдан*, *Межигір'я*, *Нова Європа*, *«Русській мір»*, *«Сім'я»*, *Чорнобиль*. Загалом слід визнати, що «крилаті» слова в медіамовленні застосовуються рідко (найвищу частотність у різних контекстах і сполуках, за нашими спостереженнями, має всього кілька — *Гіменей*, *Ескулап*, *Мойсей*, *Феміда* та деякі інші), а їх активніше уведення у мовну журналістську практику могло б, крім усього іншого, сприяти й інтелектуалізації читацької аудиторії.

Здавалося б, зв'язок структури оніма з його потенціалом як засобу компресії безпосередній і доволі однозначний — чим компактніша одиниця, тим ефективніша її роль. Однак, як переконаємося, не все так просто. Уживання щонайкомпактніших одиниць мотивоване в багатьох випадках (особливо у журналістських творах аналітичного спрямування) не лише і не стільки потребою висловитися лаконічно, скільки авторським завданням віднайти найбільш ефективні мовні ресурси, зокрема онімійні, осмислення й інтерпретації буття. Тут, імовірно, маємо ще одне підтвердження тези — «чим простіше об'єкт (тобто чим безпосередніше його структура відображає його функції), тим складніше його пізнати» [3, с. 606]. Загалом складна і до кінця не пізнана природа імені (власні імена не можуть бути беззмістовними, бо «слова, позбавлені будь-яких значень, нічого не означають» [6, с.8]) зумовлює й непрості зв'язки, що виникають у мовленні, в тому числі професійному журналістському. Так, явище компресії у медіатворах

часто супроводжується *одноіменністю*. Різноманітні узуальні й оказіональні найменування одного об'єкта фігурують і навіть «конкурують» в одному текстовому середовищі, як-от: *Доктор Пі / Слюсарчук / Андрій Слюсарчук; Інна / Інна Бе / Інна Богохульська; майор Мельниченко / Головний Майор України / ГМУ; Предтеча / Іван Предтеча / Іван Хреститель / Хреститель Господній Іван; Азіона / СНД / пострадянські країни; КНР/ Китай / Піднебесна/ Піднебесна Імперія/ Азійський Тигр; Японія/ Країна Сонця, що Сходить; Біблія / Святе Письмо / Книга Книг; Центавра / Альфа-Центавра / сузір'я Альфа-Центавра.*

Непослідовність співвідношення «один денотат — одне ім'я» пояснюємо антиномією: з одного боку, усвідомлена необхідність об'єктивної інтерпретації реалій життя, з іншого, — неможливість абсолютної об'єктивності, оскільки зміст тексту — це завжди суб'єктивна картина об'єктивного світу. Тому-то зрозумілим є й авторське бажання конкретизувати міркування, увиразнити, урізноманітнити мовлення, що своєю чергою зумовлює й варіювання різних за внутрішнім і зовнішнім планом онімів.

Так, до прикладу, один і той самий текст *Хартії Вільної Людини*, серед авторів котрого кардинал Любомир Гузар, філософ Мирослав Попович, правозахисник Семен Глузман та ін., під час журналістської інтерпретації набуває різноманітних окреслень. Пор.: « (...) ця своєрідна *«Біблія українця»* повинна дати поштовх до об'єднання всіх людей, які хочуть доброго і гідного життя в Україні й поза нею» (*Біблія українця* // Е. — № 139 (6716). — 2012. — С. 19); «Доки наші моральні авторитети (...) пурхають у небесах і сиплють на наші голови разом зі сніжинками гарні й розумні слова, які знаходять відгук винятково у таких самих мудрих головах, але не доходять до маси, можна спати спокійно. Не мені — владі. / Бо що у тій *Хартії Вільної Людини* сказано такого, що могло б не сподобатися владі? (...) про цього (не елітарного — Я. Ш.) українця і про його упосліджені права є бодай слово у тій *ХВЛ?*» (Винничук Ю. *Велика беззуба Хартія* // П. — № 10 (71) — 2012. — С. 1); «Обережні обережники. Інакше творців *Хартії Вільної Людини* важко назвати. (...) / «Бути відкритим суспільством, — повчає нас *ХВЛ*, — означає вгамувати агресію (...) При цих словах за помахом Четова звучать тривалі оплески. Саме так — жодної агресії. Жодних мітингів, протестів, страйків. / І більше трьох не сабірається!» (Юзьо Осерватор. *Національні обсервації* // П. — № 10 (71) — 2012. — С. 5),

« Минулого тижня «моральні авторитети» видали *Українську Хартію Вільної Людини* (...) не буду вдаватися у зміст положень *Хартії* (...) Що таке *Хартія Вільної Людини* без урахування цих речей (права людини, громадянські свободи та ін. — Я. Ш.)? Це *Хартія Страуса* або папірчик для галочки, імітація діяльності, що задовольняє всіх. І владу (...) У нашій *ХВЛ* навіть нема такого словосполучення — «права людини!» (Бондар А. *Хартія Страуса* // П. — № 10 (71) — 2012. — С. 1).

На рівні *найменувань газетно-журнальних творів* явище компресії також не можна тлумачити однозначно, оскільки у структурі заголовкових комплексів діють дві протилежні тенденції (згортання і розгортання макротем). Хоча для заголовків — обов'язкових і суттєвих архітектонічних темовидільних компонентів змісту всього тексту — характерна мінімальна неускладнена форма, вони у більшості випадків супроводжуються ще й розлогими підзаголовками. Пор.: «*Стрази почали драгувати / Інтереси московської «золотої» молоді все помітніше виходять за межі гламурного раю. Наша воліє в ньому залишатися*» (К. — № 3. — 2013. — С. 8), «*Між Сходом і Заходом / Києву потрібно позбутися ілюзій щодо можливості гри на два боки*» (У.т. — № 4 (272). — 2013. — С. 16), «*А розум — від мами / Виявляється, інтелектуальні здібності передаються дітям по жіночій лінії*» (Е. — № 5 (6756). — 2013. — С. 2), «*Секрети Йорданського короля / Абдалла II розпочав реформи, щоб запобігти революції*» (Дз. т. — № 1 (98). — С. 5).

Протириччя, що виникають і на рівні онімії медіатексту (взаємодія тенденцій стискання та розширення), не виняток, а відображення фундаментальної особливості об'єктивної дійсності, ілюстрація закономірності самосуперечливості усього сутнього. «Ще Геракліт помітив, що все в світі складається з протилежностей. Їхня боротьба і визначає сенс будь-якої речі, процесу. Діючи одночасно, ці протилежності утворюють напружений стан, котрим і визначається внутрішня гармонія речі» [8, с. 218].

Роль оніма як засобу компресії медіамовлення, що виявляється у формальному і формально-смысловому стисканні та супроводжується у кожному окремому творі іншими явищами (перосмислення, формування латентного змісту, емоційного забарвлення тощо), лише одна з багатьох у функціональній палітрі власних назв. Її, крім запропонованих уже аспектів, можна розглядати ще й крізь призму тематичної та жанрової специфіки медіатекстів, індивідуально-

авторської манери, світоглядних позицій мовця та у зв'язку з різноманітними іншими особливостями ономавжитку й ономавторчості, зокрема, значенням пропріальних одинць у вербальній об'єктивізації дійсності (надання правдоподібності, переконливості тексту) тощо.

Не можемо не погодитися з міркуванням Ю. О. Карпенка: «Якщо власних назв більше, то загальні назви для мови, без сумніву, важливіші. Тому текст, як правило, складається з загальних назв, серед яких лише де-не-де трапляються власні» [2, с. 103]. Однак зауважимо: у журналістському творі як індивідуальному вияві мови (хоч і завжди цілеспрямованому творчому відображенні дійсності) правдивість, реалістичність, конкретність змісту є обов'язковими. А ці обов'язкові ознаки забезпечують перш за все оніми. Саме власні назви надають медіатексту, смислове ядро якого орієнтоване на реальні суб'єкт, об'єкт, обставини дії (тому-то найвиразніше, ширше, повніше компресія виявляється саме на рівні антропонімії, топонімії й ергонімії), конкретику, достовірність та інформативну повноцінність: без індивідуальних найменувань журналістський текст втрачає зв'язок з конкретним реальним фрагментом буття, тобто свою цінність.

Список літератури

1. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування / А. О. Капелюшний. — Львів: ПАІС, 2002. — 575 с.
2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: Підручник / Ю. О. Карпенко. — Одеса: Либідь, 1991. — 280 с.
3. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. — М.: Советская Энциклопедия, 1990. — 685 с.
4. Пономарів О. Д. Норми літературної мови в засобах масової інформації // Особливості мови і стилю засобів масової інформації / [А. П. Коваль, Г. Я. Солганик, О. Ф. Пінчук та ін.]. — К.: Вища школа, 1983. — С. 50–62.
5. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради / Олександр Пономарів. — К.: Либідь, 1999. — 240 с.
6. Сюсько М. І. Взаємовідношення власних і загальних імен (зооніми і апелятиви) в українській мові / М. І. Сюсько. — Ужгород, 1985. — 63 с.
7. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови: Монографія / М. М. Торчинський. — Хмельницький: Авіст, 2008. — 548 с.
8. Філософія: навч. посіб. / [Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко та ін.; за ред. І. Ф. Надольного]. — К.: Вікар, 2006. — 534 с.

9. Шебештян Я. Функціональний потенціал ономазасобів у медіатексті / Ярослава Шебештян // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія; Соціальні комунікації. — Ужгород, 2011. — Вип. 25. — С. 177–181.

Шебештян Я. М.

ПРОПРИАЛЬНЫЕ СРЕДСТВА КОМПРЕССИИ ПЕЧАТНОЙ МЕДИА-РЕЧИ

В статье рассмотрены проприальные средства компрессии печатной медиаречи; охарактеризованы отдельные онимические особенности формального и формально-смыслового проявлений сжатия.

Ключевые слова: *компрессия, медиатекст, оним, проприальные средства.*

Shebeshtyan Y. M.

PROPRIAL MEANS OF COMPRESSION IN PRINTED MEDIA LANGUAGE

This article describes proprial means of printed media language compression; characterizes certain onymic features of formal and formal semantic manifestations of compression.

Key words: *compression, mediatext, onym, proprial means.*